

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	<i>Арк 11 / 1</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Наукового ліцею
Житомирської політехніки
27 березня 2026 р. № 50/о

Директор

_____ Наталія ВЕНЦЕЛЬ

ПРОГРАМА

вступного випробування
з **ІСТОРИЇ УКРАЇНИ**

Складено за Навчальними програми «Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, розробленими на основі нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696)

Схвалено на засіданні МК вчителів
суспільно-гуманітарного профілю

Протокол № 4 від 24.03.2026р.
керівник МК Олена ГЕЧА

ЖИТОМИР 2026

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	<i>Арк 11 / 2</i>

1. Пояснювальна записка

Мета вступного випробування

Перевірка рівня сформованості предметних історичних компетентностей випускників 9-х класів, необхідних для успішного навчання у старшій профільній школі з поглибленим вивченням історії.

Вступне випробування спрямоване на визначення рівня навчальних досягнень вступників, зокрема:

- знання основних історичних подій, явищ і процесів з історії України;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків історичного розвитку;
- уміння працювати з історичними поняттями та термінами;
- здатності аналізувати історичний матеріал, встановлювати закономірності та робити узагальнення;
- уміння орієнтуватися у хронології історичних подій.

Структура вступного випробування

Вступне випробування проводиться у формі письмового іспиту.

Тривалість випробування — **60 хвилин (1 година)**.

Письмовий іспит містить тестові та відкриті завдання різних рівнів складності, які охоплюють основні розділи курсу історії України **7–9 класів**.

Зміст завдань передбачає перевірку:

- хронологічних знань;
- знання історичних понять і термінів;
- уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- уміння працювати з історичною інформацією;
- здатності формулювати короткі історичні відповіді.

Завдання вступного випробування спрямовані на перевірку не лише рівня засвоєння фактичного матеріалу, а й сформованості історичного мислення вступників.

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

2. Зміст навчального матеріалу

№	Тема	Зміст навчального матеріалу
1	Виникнення та розквіт Русі-України (IX – середина XI ст.)	Формування держави, діяльність князів Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого, Ярослава Мудрого.
2	Роздробленість Русі-України та культурна спадщина XI–XIII ст.	Причини роздробленості, основні князівства, культура Русі, монгольська навала.
3	Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала	Утворення, розвиток і занепад держави, правління Данила Романовича, наслідки навали.
4	Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство	Політична ситуація, входження українських земель до складу Литви, Польщі, утворення Кримського ханства.
5	Українські землі у складі Речі Посполитої у другій половині XVI ст.	Люблінська унія, соціальні зміни, виникнення козацтва, релігійна ситуація.
6	Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.	Посилення національного руху, козацькі повстання, діяльність Петра Конашевича-Сагайдачного.
7	Початок Національно-визвольної війни. Постать Богдана Хмельницького (1648–1651 рр.)	Причини, перебіг перших етапів війни, Зборівський договір, роль Б. Хмельницького.
8	Гетьманська держава та її міжнародна політика (1652–1657 рр.)	Устрій держави, зовнішня політика, Переяславська рада, наслідки союзу з Московією.
9	Козацька Україна наприкінці 50 – 80-х рр. XVII ст.	Руїна, поділ Гетьманщини, діяльність І. Виговського, П. Дорошенка, І. Самойловича.
10	Українські землі наприкінці XVII - першій половині XVIII ст	Політика Москви щодо України, гетьман І. Мазепа, Полтавська битва, наслідки.
11	Українські землі в другій половині XVIII ст.	Ліквідація Гетьманщини, зруйнування Січі, колонізаційна політика, адміністративні реформи.
12	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст	Соціально-економічний розвиток, промисловість, визвольний рух, декабристи.

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

13	Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст	Адміністративні реформи, соціальна структура, культурні процеси, національне відродження.
14	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.	Освіта, література, мистецтво, розвиток наукової думки, діячі культури.
15	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.	Реформи 1860-х рр., розвиток промисловості, український рух, Валуєвський циркуляр.
16	Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.	Соціально-економічні процеси, політичний рух, діяльність народоців і москвофілів.
17	7. Культура України у другій половині XIX – на початку XX ст	Освіта, театр, живопис, музика, національне відродження, діячі культури.
18	Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.	Економічний розвиток, робітничий рух, політичні партії, культурне життя.
19	Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.	Політичне життя, діяльність українських партій, розвиток освіти і культури.

3. Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен:

- знати основні події, дати та історичних діячів;
- розуміти зміст і значення історичних процесів;
- уміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- застосовувати історичні знання під час виконання завдань;
- володіти основними історичними поняттями та термінами.

4. Структура вступного випробування

Вступне випробування проводиться у письмовій формі.

Робота складається із завдань різних типів:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання на встановлення відповідності;
- завдання на встановлення хронологічної послідовності;
- завдання з короткою відкритою відповіддю.

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

5. Критерії оцінювання результатів

Максимальна кількість балів за виконання роботи — **24 бали**.

Оцінювання здійснюється відповідно до кількості правильно виконаних завдань.

Таблиця переведення балів у 12-бальну систему оцінювання:

Кількість набраних балів (з 24)	Оцінка (12-бальна)
24	12
22–23	11
20–21	10
18–19	9
16–17	8
14–15	7
12–13	6
10–11	5
8–9	4
6–7	3
4–5	2
0–3	1

6. Критерії оцінювання рівнів навчальних досягнень

Високий рівень (20–24 бали)

Учень/учениця:

- демонструє глибокі та системні знання з історії України
- правильно визначає хронологічну послідовність подій, безпомилково працює з датами
- встановлює причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами та процесами
- вільно оперує історичними поняттями та термінами
- правильно виконує завдання всіх типів, аргументовано формулює відповіді
- наводить точні історичні приклади та робить узагальнення

Достатній рівень (14–19 бали)

Учень/учениця:

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

- загалом володіє навчальним матеріалом, допускаючи незначні помилки
- правильно визначає більшість історичних подій і дат
- встановлює причинно-наслідкові зв'язки з окремими неточностями
- розуміє основні історичні поняття, але не завжди точно їх застосовує
- правильно виконує більшість завдань, іноді помиляється у складніших
- відповіді загалом логічні, але не завжди достатньо аргументовані

Середній рівень (7–13 бали)

Учень/учениця:

- має фрагментарні знання з основних тем курсу
- відтворює окремі факти, але плутає дати та події
- встановлює причинно-наслідкові зв'язки з труднощами
- обмежено володіє історичними поняттями
- виконує лише частину завдань правильно
- відповіді неповні, потребують уточнення

Початковий рівень (0–6 балів)

Учень/учениця:

- має поверхові або уривчасті знання з історії України
- не орієнтується в основних подіях і датах
- не встановлює причинно-наслідкових зв'язків
- не володіє історичною термінологією
- виконує незначну частину завдань або не виконує їх зовсім
- потребує суттєвої додаткової підготовки

7. ВИКОНАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Структура екзаменаційної роботи

Екзаменаційна робота складається з **4 частин** і містить завдання різних типів:

Частина	Тип завдань	Кількість / Бали
Частина I (завд. 1)	Завдання закритого типу — вибір однієї правильної відповіді з 4 варіантів (А, Б, В, Г). Перевірка знання основних подій, дат, історичних постатей.	5 завдань – по 1 балу Макс.: 5

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

Частина II (завд. 2)	Завдання на встановлення відповідності (подія — особа, поняття — визначення тощо). Перевірка вміння встановлювати зв'язки між історичними елементами.	4 відповідності – по 1 балу Макс.: 4
Частина III (завд. 3,4)	Завдання на встановлення хронологічної послідовності. Перевірка вміння орієнтуватися в історичному часі та логіці подій.	2 завдання – до 4 балів кожне Макс.: 8
Частина IV (завд. 5,6,7)	Завдання з відкритою відповіддю: • визначення «зайвого» поняття • пояснення поняття • коротка розгорнута відповідь Перевірка розуміння, аналізу та вміння формулювати думку.	3 завдання (3 + 3 + 5 балів) Макс.: 11
РАЗОМ	11 завдань	Макс.: 24 бали

Зразок завдань

Частина I:

Завдання 1. Тестові питання (1 бал за кожне)

Оберіть одну правильну відповідь.

1. Хто з князів об'єднав північні та південні землі Русі, захопивши Київ?

- А) Рюрик
- Б) Олег
- В) Ігор
- Г) Святослав

2. Який наслідок мало запровадження християнства на Русі?

- А) занепад торгівлі
- Б) зміцнення міжнародних зв'язків
- В) ліквідація князівської влади
- Г) припинення воєн

3. Яка держава стала спадкоємицею традицій Київської Русі на українських землях?

- А) Кримське ханство
- Б) Галицько-Волинська держава

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

- В) Московське князівство
Г) Велике князівство Литовське

4. Яка подія стала початком Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького?

- А) Переяславська рада
Б) Битва під Жовтими Водами
В) Зборівський договір
Г) Андрусівське перемир'я

5. Яка подія пов'язана з утворенням Речі Посполитої?

- А) Кревська унія
Б) Люблінська унія
В) Берестейська унія
Г) Городельська унія

Частина II:

Завдання 2. Таблиця (4 бали)

- ✓ 1 правильна відповідність = 1 бал
✗ неправильна або частково правильна відповідь = 0

Заповніть:

Подія / явище	Історична постать
Хрещення Русі	
Національно-визвольна війна	
Конституція 1710 року	
Полтавська битва	

Частина III

Завдання 3. Хронологічна послідовність

Кожна позиція перевіряється окремо:

- 5 правильних позицій — 4 бали
- 4 правильні — 3 бали
- 3 правильні — 2 бали
- менше 2 правильних — 0 балів

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

Розташуйте події від найдавнішої до найпізнішої:

- А) Люблінська унія
- Б) Хрещення Русі
- В) Початок Національно-визвольної війни
- Г) Конституція Пилипа Орлика
- Д) Утворення Галицько-Волинської держави

Максимум — 4 бали

Завдання 4. Побудуйте логічно-хронологічний ланцюг подій. (4 бали)

- ✓ **4 бали** — правильна послідовність усіх подій
- ✓ **3 бали** — допущено 1 помилку
- ✓ **2 бали** — допущено 2 помилки
- ✓ **1 бал** — правильна лише 1–2 позиції
- ✓ **0 балів** — відповідь відсутня або повністю неправильна

- Переяславська рада
- Початок Національно-визвольної війни
- Битва під Жовтими Водами
- Утворення Української козацької держави

Максимум — 4 бали

Частина IV

Завдання 5. Визначте «зайве поняття» і поясніть вибір (3 бали)

Критерії оцінювання:

- правильно визначено — 1 бал
- пояснення містить **правильну ознаку** (чому зайве) — 2 бали

Якщо пояснення без ознаки → 0 балів за пояснення

Козак
Гетьман
Отаман
Воєвода
Полковник

Пояснення (1–2 речення)

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	

Максимум — 3 бали

Завдання 6. Поясніть поняття (3 бали)

Критерії оцінювання:

- є визначення (сутність) — 2 бали
- є 1 конкретна ознака / приклад — 1 бал

Якщо тільки приклад без визначення → 0 балів

Поясніть:

Магдебурзьке право (2–3 речення)

Максимум — 3 бали

Завдання 7. Коротка відповідь (5 балів)

Поясніть, чому Запорозька Січ відігравала важливу роль в історії України.

У відповіді наведіть кілька аргументів.

Орієнтири (не обов'язково використовувати всі):

- *військова роль*
- *політичне значення*
- *боротьба проти зовнішніх ворогів*
- *конкретний історичний приклад*

Критерії оцінювання:

- **1 бал** — наведено 1 правильний факт
- **2 бали** — 2 факти
- **3 бали** — 3 факти
- **4 бали** — 4 і більше змістовних фактів
- **5 балів** — 4+ фактів і наведено конкретний історичний приклад

Пояснення:

- факт — окрема завершена думка
- повтори або перефразування не зараховуються

Факт — це не слово, а думка з поясненням

Науковий ліцей Житомирської політехніки	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-27.00-20.01/1-2026
	<i>Екземпляр №1</i>	<i>Арк 11 / 11</i>

наприклад:

✘ «військова роль»

✔ «Січ була військовим центром, який організував походи проти Османської імперії»

Заступник директора
з наукової роботи

Лариса ЗАБЕЛЛЮ